



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

NEGYEDIK SZEKCIÓ

BÉRES ÉS MÁSOK kontra Magyarország
(59588/12, 59632/12 és 59865/12 sz. kérelmek)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2017. január 17.

Ezen ítélet az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Béres és mások kontra Magyarország ügyben,

az Emberi Jogok Európai Bírósága (Negyedik Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Vincent A. De Gaetano, *Elnök*,
Sajó András
Paulo Pinto de Albuquerque,
Krzysztof Wojtyczek,
Egidijus Kūris,
Gabriele Kucsko-Stadlmayer,
Marko Bošnjak, *bírák*,
és Marialena Tsirli, *Szekció Jegyzőkönyvvezető-helyettes*

a 2016. november 29-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

ELJÁRÁS

1. Az ügy három, Magyarország ellen benyújtott kérelmen alapul (59588/12, 59632/12 és 59865/12 sz.) melyeket az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Egyezmény („Egyezmény”) 34. Cikke alapján tizenegy magyar állampolgár, Béres András úr, Ambrus Gergő úr, Polákovics Balázs Úr, Seregély Ágnes asszony, Stork Levente úr, Bende Anna asszony, Kalocsai Kinga Regina asszony, Moldován László úr, Ámon Katalin asszony, Gajárszki Áron úr és Székelyné Rákosi Judit asszony („a kérelmezők”) nyújtottak be 2012. szeptember 10-én.

2. A kérelmezőket Karsai D. úr, Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Tallódi Z. úr, az Igazságügyi Minisztérium alkalmazottja képviselte.

3. A kérelmezők szerint az ártatlanság vélelméhez való jogukat és jó hírnevüket sértette az eljárás, melynek során a velük szemben folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntették.

4. A 6. és 8. Cikk alapján benyújtott kérelmeket 2015. március 4-én közzétették a Kormányval, a kérelmek egyéb részeit pedig a Bíróság Szabályzata 54.§ 3 pontja alapján elfogadhatatlannak minősítették.

A TÉNYEK

I. A TÉNYÁLLÁS

5. A kérelmezők listáját a melléklet tartalmazza

6. 2011. december 23-án a kérelmezők, akik politikai aktivisták, a *Lehet Más a Politika* nevű politikai párt által szervezett tüntetésen vettek részt. A tüntetők egymást összeláncolva, és saját magukat a bejárat melletti betonoszlophoz láncolva elfoglalták a Parlament épülete melletti parkolót.

7. Az eseményt követően a Budapesti Rendőr-főkapitányság a (rég) Bűntető Törvénykönyv 175. (1) szerinti személyi szabadság megsértése miatt büntetőeljárást indított 29 személy ellen, beleértve a kérelmezőket is.

8. 2012. március 9-én az Országgyűlés elfogadta a 2012. évi XII. törvényt („Közkegyelmi Törvény”) (ld. 12. pont lent), amely 2012. március 10-én lépett hatályba.

9. 2012. március 29-én a Budapesti Rendőr-főkapitányság a Bűntetőeljárásról szóló törvény 190. § (1) (e) és (2) bek. alapján arra hivatkozva szüntette meg a nyomozást a 29 gyanúsítottal szemben, hogy azok közkegyelmet kaptak. A kérelmezők a határozatot nem fellebbezték meg.

10. 2012. szeptember 6-án a kérelmezők közül hatan, Bende asszony, Kalocsai asszony, Ámon asszony, Székelyné Rákosi asszony, Moldován úr és Gajárszki úr alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben a Közkegyelmi Törvény 1-2 és 4. §§-ai alkotmányellenességének megállapítását kérték az Alkotmánybíróságtól, arra hivatkozva, hogy sérti a jó hírnevüket, és sérti az ártatlanságuk vélelmét.

11. Az Alkotmánybíróság a panaszt elfogadhatatlannak minősítette. Az indoklás szerint a panasz nem tartalmaz alapvető alkotmányjogi aggályokat, mivel az a jogszabály téves értelmezésén alapul. Az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy a Törvény szövege nem értelmezhető úgy, hogy a kérelmezők valamely bűncselekményt követtek volna el. Mindenesetre a kérelem elkésett, mivel azt a törvényes határidőn túl, a jogszabály hatályba lépését követő 180. napon túl nyújtották be.

II. RELEVÁNS HAZAI JOG

12. Az Országgyűlés által 2012. március 9-én elfogadott, a közkegyelem gyakorlásáról szóló 2012. évi XII. törvény („Közkegyelmi Törvény”) a következőképpen rendelkezik:

“Az Országgyűlés Magyarország Alaptörvényének hatályba lépése alkalmából az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés j) pontjában meghatározott hatáskörében eljárva közkegyelmet gyakorol a következők szerint:”

1. §

“Nem indítható, illetve nem folytatható büntetőeljárás a 2011. december 23-án az Országházat körülvevő elzárt terület egyes bejáratainak több személy egymáshoz, illetve a kapukhoz láncolásával megvalósított lezárásával összefüggésben elkövetett, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) szerinti személyi szabadság megsértése büntette miatt (Btk. 175. §).”

2. §

“Mentesül a büntetés végrehajtása, valamint a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól az az e törvény hatálybalépése előtt jogerősen elítélt, akivel szemben kizárólag az 1. §-ban meghatározott és közkegyelem alá eső bűncselekmény miatt szabtak ki büntetést.”

3. §

“A közkegyelem kiterjed a 2011. december 23-án az Országházat körülvevő elzárt terület egyes bejáratainak több személy egymáshoz, illetve a kapukhoz láncolásával megvalósított lezárásával összefüggésben elkövetett szabálysértésekre is.”

4. §

“A közkegyelem kiterjed az e törvényben meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használt dolgok elkobzására is [Btk. 77. § (1) bekezdés a) pontja].”

5. §

“Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.”

13. A (rég) Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény vizsgált időszakban hatályos szabályai a következőképpen rendelkeztek:

175. §

„Személyi szabadság megsértése

175. §1 (1) Aki mást személyi szabadságától megfoszt, büntetett követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki emberkereskedelemmel összefüggésben megszerzett és a személyi szabadságától megfosztott sértett személyi szabadságának megfosztását fenntartja, és a sértettet munkavégzésre kényszeríti, büntetett követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) A büntetés az (1) bekezdés esetén egy évtől öt évig, a (2) bekezdés esetén öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt

- a) aljas indokból vagy célból,
- b) hivatalos eljárás színlelésével,
- c) a sértett sanyargatásával,
- d) jelentős érdeksérelmet okozva,
- e) a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére

követik el.“

A JOG

I. A KÉRELMEK EGYESÍTÉSE

14. Tekintettel arra, hogy a kérelmek tárgya hasonló, a Bíróság elrendelte azok egyesítését (a Bíróság Szabályzata 42. szabály 1.pont).

II. AZ EGYEZMÉNY 6. 2 CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

15. A kérelmezők azt kifogásolták, hogy a Közkegyelmi Törvény, melynek alapján a velük szemben folyamatban lévő büntető eljárást megszüntették, megsértette az ártatlanság védelméhez való jogukat. Az Egyezmény 6.2 pontjára hivatkoztak, amely a következőképpen rendelkezik:

„Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.”

A. Elfogadhatóság

16. A Kormány előadta, hogy a 6.2 Cikk nem alkalmazható az Országgyűlés által gyakorolt eljárási kegyelemre, mivel ez a kegyelem nem bírósági eljárásból alapuló ítélet, vagy közhivatalnok által hozott határozat.

17. A kérelmezők előadták, hogy a 6.2 Cikk az olyan büntetőeljárásra is alkalmazható, mely ítélet nélkül zárult le, mivel a szöveg szigorú értelmezésében a törvény nem csak bíró, vagy bíróság által adott kegyelem vagy bíró által hozott határozat esetében, hanem más hatóságok, beleértve az Országgyűlés által adott kegyelem esetén is alkalmazandó.

18. A kérelem érdemi kérdése, hogy az Egyezmény 6.2 Cikke jogszabályon alapuló közkegyelem esetén is alkalmazható-e. A Bíróság ezért a Kormány eljárási kifogását az ügy érdemi kérdései között fogja tárgyalni.

18. A Bíróság megállapítja, hogy a kérelem nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35.3 Cikkének szempontjából. Azt is megállapítja, hogy a kérelem más okból sem elfogadhatatlan. Ezért a kérelmet elfogadhatónak kell tekinteni.

B. Érdemi kérdések

1. A felek előadásai

19. A kérelmezők előadták, hogy a Közkegyelmi Törvény megsértette az ártatlanságuk védelmét azzal, hogy bűncselekmény elkövetésével bélyegezte meg őket. Valójában, pont ellenkezőleg, semmilyen bűncselekményt nem követtek el, ezért biztosan állítható, hogy egy bírósági eljárás során bűncselekmény hiányában felmentették volna őket. A megalkotott jogszabály megfosztotta őket attól a lehetőségtől, hogy tisztázzák az ellenük felhozott vádakát.

20. A kérelmezők álláspontja szerint a jogszabályban alkalmazott „elkövetett” kifejezés nyilvánvalóan arra utal, hogy ők bűncselekményt követtek el, és bűnösségüket megállapították. A kérelmezők ragaszkodtak ahhoz az értelmezéshez, hogy nyelvtani szempontból az „elkövetett” szó semmilyen más magatartásra nem utalhat, mint magára a bűncselekményre. Azzal érveltek, hogy a törvényhozó elkerülhette volna ezt a kétértelműséget, ha más kifejezést alkalmaz: azonban az alkalmazott szóhasználat célja nyilvánvalóan a politikai ellenzék megbélyegzése volt.

21. A Kormány véleménye szerint a jogszabály szövege nem tette kétségesse a büntetőeljárással érintett személyek ártatlanságát. A Kormány értelmezése szerint a törvényben használt „elkövetett” kifejezés nem bűncselekmény elkövetésére utal, hanem pusztán a tüntetők eljárását írja le, amely nyilvánvaló eleme a közkegyelmet biztosító jogszabálynak. Azt is előadták, hogy a jogszabály alapján a kérelmezőket nevük szerint nem azonosították, csupán a jogszabály tárgyát képező cselekményt írták le. A Kormány kiemelte azt is, hogy az Alkotmánybíróság határozata szerint téves jogértelmezésen alapul a kérelmezők panasza, mely szerint az ártatlanságuk védelme sérült.

2. A Bíróság elemzése

22. A Bíróság esetjoga szerint az ártatlanság védelme sérül, ha egy adott személy tekintetében a hatóság az adott személy bűnösségére utaló nyilatkozatot tesz, hacsak a bűnösséget jogszabályban rögzített eljárásban nem bizonyították. A jogsértéshez az is elegendő, ha nincs ugyan formális határozat, de valamely érvelés során arra lehet következtetni, hogy a hatóság az adott személyt bűnösnek tekinti (ld. *Allet de Ribemont v. France*, 10 February 1995, § 35, Series A no. 308; *Daktaras v. Lithuania*, no. 42095/98, § 41, ECHR 2000-X; and *A.L. v. Germany*, no. 72758/01, § 31, 28 April 2005). A 6.2 Cikk nem csak a függőben lévő eljárásokra vonatkozik, hanem a megszüntetett eljárásokra, illetve a felmentést követő bírósági határozatokra is (ld. *Panteleyenko v. Ukraine*, no. 11901/02, § 67, 29 June 2006). Mi több, az ártatlanság védelmét nem csak bíró vagy bíróság, hanem más közhatalmi szerv is megsértheti (ld. *Virabyan v. Armenia*, no.

40094/05, §§ 185-86, 2 October 2012 és az ott hivatkozott egyéb precedensek).

23. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmezőkkel szembeni eljárást a nyomozó hatóságok a vádemelést megelőzően azon az alapon szüntették meg, hogy a kérelmezők a 2012. évi Közkegyelmi Törvény alapján közkegyelmet kaptak.

24. A Bíróság tudomásul veszi a Kormány előadását, amely szerint az Országgyűlés alkotta törvényben biztosított eljárási kegyelem nem tekinthető hatósági aktusnak, és ezért nem tekinthető olyan cselekménynek, amely az ártatlanság véelmét megkérdőjelezheti (ld. 22. pont fent). Azonban a Bíróság álláspontja szerint a Budapesti Rendőr-főkapitányság határozata nem választható el a Közkegyelmi Törvény megalkotásától, és „több lépésben végrehajtott, de egységesnek minősülő eljárásnak” tekintendő (ld. *mutatis mutandis*, *Adolf v. Austria*, 26 March 1982, § 32, Series A no. 49). Az a tény, hogy a büntető hatóságok a Törvény rendelkezéseit alkalmazták, nem befolyásolhatja a büntetőeljárás megszüntetését megelőzően lefolytatott eljárások létét, és azok természetét visszamenőlegesen nem változtatja meg. Mi több, a 6. Cikk minden olyan esetben alkalmazandó, ha valakit bűncselekménnyel vádolnak, függetlenül attól, hogy az adott bűncselekmény büntetendő vagy nem büntetendő, különösen olyan esetekben, ha valamely triviális természetű cselekmény bűncselekménynek minősítése megszűnik (see *Adolf*, *hiv. fent*, 33. pont).

25. A Bíróság ezért nem tudja elfogadni a Kormány érvelését, amely szerint a 6.2 Cikk nem alkalmazható a jelen ügyben (ld. 16. pont fent). Ennél fogva a Kormány *ratione materiae*-ra alapított előzetes kifogását el kell utasítani.

26. A Bíróság ezért abban a kérdésben kell döntsön, hogy a jelen ügyben a Közkegyelmi Törvény elfogadása és a kérelmezők ellen indított büntető eljárás megszüntetése kétséggé tette-e a kérelmezők ártatlanságát, annak ellenére, hogy bűnösségüket soha nem állapították meg.

27. Ami az ártatlanság véelmének megsértését illeti, a Bíróság megállapítja, hogy a felek közötti vita lényege az, hogy a kifogásolt jogszabály - akár nyelvtanilag akár másképp - értelmezhető-e úgy, hogy a kérelmezők bűncselekményt követtek el, de közkegyelmet kaptak, vagy a jogszabály terminológiája csupán úgy értelmezhető, hogy a kérelmezők gyakorlatilag „egymáshoz, illetve a kapukhoz láncolták magukat” (ld. a fenti 12. pontban említett 2012-es Közkegyelmi Törvény 1. §).

28. A Bíróság álláspontja szerint, amennyiben a jogszabály a gyanúsítottak eljárását pontos tények leírásával ismerteti, a megfogalmazás önmagában nem tekinthető bűnösség megállapításának, vagyis, hogy a gyanúsítottak (jogellenesen, vagyis bűnös szándékkal) büntetendő cselekményt követtek volna el.

29. Abban a kérdésben, hogy a gyanúsítottak magatartásának tényszerű leírása mellett az „elkövették” szó is szerepelt a jogszabályban, és hogy ez

bűncselekmény elkövetésére irányult-e, a Bíróság megállapítja, hogy egyes kérelmezők ezt a kérdést az Alkotmánybíróság előtt is felvetették. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta a jogszabályt, és azt állapította meg, hogy annak szövege nem értelmezhető akképp, hogy a kérelmezők valóban elkövették azt a bűncselekményt, amellyel megvádolták őket (ld. 11. pont fent).

30. Ezzel a kapcsolatban a Bíróság megjegyzi, hogy esetjoga szerint az adott eljárás természetétől és kontextusától függően valamely szerencsétlen kifejezés sajnálatos alkalmazása nem szükségszerűen jelenti az ártatlanság vélelmének megsértését (ld. *Müller v. Germany*, no. 54963/08, § 54, 27 March 2014). Mi több, elsősorban a nemzeti hatóságok, mégpedig a bíróságok, feladata a hazai jog értelmezése és alkalmazása (ld. *Jeunesse v. the Netherlands* [GC], no. 12738/10, § 110, 3 October 2014, és *Delfi AS v. Estonia* [GC], no. 64569/09, § 127, ECHR 2015). Nem feladata a Bíróságnak, hogy átvegye a hazai bíróságok szerepét. A Bíróság feladata egyrészt annak biztosítása, hogy a hazai jog hazai bíróságok általi értelmezése megfeleljen az Egyezménynek (ld. többek között, *Markovic and Others v. Italy* [GC], no. 1398/93, § 108, ECHR 2006-XIV, és *Rohlena v. the Czech Republic* [GC], no. 59552/08, § 51, ECHR 2015), másrészt a Bíróság feladata annak biztosítása is, hogy a hazai bíróságok ítéleteit ne befolyásolja hátrányosan az önkényes döntéshozatal, vagy az ítéletek ne legyenek egyébként ésszerűtlenek (ld. *Anheuser-Busch Inc. v. Portugal* [GC], no. 73049/01, § 83, ECHR 2007-I).

31. A jelen esetben a Bíróság azt állapította meg, hogy a Közkegyelmi Törvény megfogalmazásában nem történt utalás sem a kérelmezőkre név szerint, sem arra, hogy a törvényben leírt cselekményt elkövették volna. Mindemellett, semmilyen más körülmény nem hagyott kétséget a kérelmezők ártatlansága felől. Ezen megfontolások fényében a Bíróság nem látja megalapozottnak, hogy fölülbírálja az Alkotmánybíróság álláspontját.

32. Ami a kérelmezőknek azt a panaszát illeti, hogy joguk lenne formális eljárásra és ítéletre (mely felmentésükhöz kell vezessen), a Bíróság megállapítja, hogy a 6. Cikk nem biztosítja a jogot ahhoz, hogy egy büntetőeljárás speciális kimenetelét követelje valaki (ld. *Deweert v. Belgium*, 27 February 1980, § 49, Series A no. 35, és *Withey v. the United Kingdom* (dec.), no. 59493/00, 26 August 2003), és senkinek nincs joga ahhoz, hogy valamely vádemeléssel kapcsolatban ítéletet követeljen, különösen akkor, ha az adott eljárásnak nincs alapvető, és visszafordíthatatlanul hátrányos hatása a felekre (ld. *Kart v. Turkey* [GC], no. 8917/05, § 113, ECHR 2009). Az ártatlanság véelme tehát nem sérült azzal, hogy a kérelmezők ellen folytatott büntetőeljárást nem formális ítélettel zárult le.

33. A fentieknél fogva az Egyezmény 6.2 Cikkét nem sértették meg.

III. AZ EGYEZMÉNY 8. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

34. A kérelmezők kifogásolták, hogy a közkegyelmi rendezkedés méltánytalanul sértette jó hírnevüket, mely sérti az Egyezmény 8. Cikkét, amely szerint:

1. Mindenkinnek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteltetben tartsák.

2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

35. A Kormány vitatta, hogy a 8. Cikk alkalmazandó lenne a jelen ügyben. Az *A. v. Norway* (no. 28070/06, 9 April 2009) ügyre hivatkoztak, nem vitatva, hogy a jó hírnév védelme a 8. Cikk szempontjából a „magánélet” kategóriájába tartozik. Azonban előadták, hogy a 8. Cikk ilyen esetben csak akkor alkalmazható, ha az adott személy jó hírnevének sérelme meghalad egy bizonyos fokot és a magánélet sérelmével jár. Azzal érveltek, hogy a jelen esetben a kérelmezők jó hírnevének sérelme nem érte el a Bíróság esetjogában meghatározott mértéket.

36. A kérelmezők előadták, hogy a jó hírnevük sérült, és ezt a 8. Cikk szerint kell minősíteni. Különösen azzal érveltek, hogy ők politikai pártok aktivistái, és politikai összefüggésben kell vizsgálni azt, hogy a Közkegyelmi Törvény összekapcsolta büntetőjogi felelősségüket azzal a tüntetéssel amelyben részt vettek.

37. A Bíróság emlékeztet arra, hogy a jó hírnév védelmét az Egyezmény 8. Cikke a magánélet védelmének részeként fogalmazza meg. (ld. *Chauvy and Others v. France*, no. 64915/01, § 70, ECHR 2004-VI, és *Pfeifer v. Austria*, no. 12556/03, § 35, 15 November 2007). A 8. Cikket azonban csak akkor lehet alkalmazni, ha a jó hírnév sérelme elér egy bizonyos súlyossági szintet, és az elkövetés módja akadályozza a magánülethez való jog személyes gyakorlását (ld. *Axel Springer AG v. Germany* [GC], no. 39954/08, § 83, 7 February 2012).

38. Az adott esetben az Alkotmánybíróság úgy döntött, hogy a 2012-es Közkegyelmi Törvény nem sértette a kérelmezők jó hírnévhez való jogát mivel az állítólagos felhangok kizárólag a kérelmezők téves értelmezéséből eredtek (ld. 11. pont fent). Mindemellett a Bíróság megállapítja, hogy a politikai aktivista szerepükön és az általános politikai összefüggésen kívül a kérelmezők nem bizonyították, hogy a jogszabálynak bármilyen tényleges, vagy potenciálisan hátrányos hatása lett volna magánéletükre. Különösen valószínűtlen, hogy a kérelmezőket a közvélemény bűnözőnek tekintené.

39. A fentiek fényében a Bíróság úgy véli, hogy nem bizonyosodott be, hogy a kifogásolt jogszabály befolyásolta volna a kérelmezők magánéletét,

és ezért bármely negatív hatása elérte volna azt a súlyossági szintet, amely az Egyezmény 8. Cikkének alkalmazásához vezetne.

40. Ebből következik, hogy az adott kérelem a 35. Cikk 3 (a) pontja alapján érdemben (*ratione materiae*) összeegyeztethetetlen az Egyezmény rendelkezéseivel és az Egyezmény 35. Cikk 4. pontja szerint el kell utasítani.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG

1. Egyhangú döntéssel *egyesíti* a kérelmeket;
2. Egyhangú döntéssel *egyesíti* a Kormány 6.2 Cikk alkalmazhatatlanságával kapcsolatos előzetes kifogását az érdemi kérdésekkel és elutasítja ezt a kifogást;
3. Egyhangú döntéssel *megállapítja*, hogy a 6.2 Cikkre alapozott kérelem elfogadható;
4. Többségi döntéssel *megállapítja*, hogy a kérelem többi része elfogadhatatlan;
5. Öt szavazattal kettő ellenében *úgy dönt*, hogy az Egyezmény 6.2 Cikkét nem sértették meg.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2017. január 17-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Marialena Tsirli
Jegyzőkönyvvezető

Vincent A. De Gaetano
Elnök

A jelen ítélethez Kūris és De Gaetano Bírák különvéleménye az Egyezmény 45. § 2. pontja és a Bíróság Eljárási Szabályzata 74. 2. szabálya szerint került csatolásra.

V.D.G.
M.T.

DE GAETANO BÍRÓ VÉLEMÉNYE

1. Sajnálattal állapítom meg, hogy nem tudom a többség véleményét osztani a jelen ügyben abban a tekintetben, hogy az Egyezmény 6. 2 Cikkét nem sértették meg (az ítélet határozati részének 5. pontja).
2. Bárki azonnal, akár felületes olvasással is láthatja a *Ashendon and Jones v. the United Kingdom* (nos. 35730/07 and 4285/08, 15 December 2011), *Allen v. the United Kingdom* ([GC], no. 25424/09, ECHR 2013), és *Müller v. Germany* (no. 54963/08, 27 March 2014) ügyekben írott különvéleményeimből, hogy nem vagyok nagy rajongója a 6.2 Cikk körül a *Minelli v. Switzerland* (25 March 1983, Series A no. 62) ügyet követően kialakult esetjognak. A jelen ügyben azonban a véleményem szerint egy jogszabály nyilvánvalóan bűnösséget állapít meg.
3. Az ítélet 32. pontjának első két mondatát különösen naivnak tartom. Természetesen sem Béres úr, sem Bende asszony, sem Stork úr és a kérelmezők közül valóban senki más nem szerepel név szerint a Közkegyelmi Törvény 1. §-ában. Azonban a szóban forgó rendelkezés nyilvánvalóan olyan cselekményre utal, mely bűncselekménynek minősül (a kétségek elkerülése végett a Büntető Törvénykönyv pontos paragrafusát is megjelölték); szintén hivatkozott a cselekmény elkövetésének pontos körülményeire, mégpedig nem csak az időpont és a hely megadásával, de a cselekmény pontos leírásával is („...több személy egymáshoz, illetve a kapukhoz láncolásával...”). 2011 decemberében a kérelmezőket pontosan az *adott* bűncselekménnyel vádolták, az *adott körülmények* alapján; 2012 márciusában a büntetőeljárást csak a jogszabályban elrendelt közkegyelem miatt szüntették meg. (“Nem indítható, illetve *nem folytatható* büntetőeljárás személyi szabadság megsértése büntetnének 2011. december 23-án történt *elkövetése* miatt...”, kiemelés tőlem). Semmilyen nyelvtani vagy egyéb elemzés nem befolyásolja a nyilvánvaló tény: a kérelmezők, akik a kérdéses bűncselekményt elkövették (mivel a Közkegyelmi Törvény ezt mondta ki) közkegyelmet kaptak; és *kizárólag ezen az alapon* (és nem, mondjuk, bizonyítottság hiánya vagy elévülés miatt) szüntették meg a büntetőeljárást.

KÜRIS BÍRÓ KÜLÖNVÉLEMÉNYE

A. A 8. Cikk által biztosított játék tér személyiség védelmi viták esetére

1. Tisztelettel vitatom többség véleményét, amely szerint az Egyezmény 8. Cikke alapján benyújtott kérelem elfogadhatatlan. Itt a kérelmezők jó hírneve forog kockán, amely kétségtelenül a 8. Cikk alá tartozik.

2. Nehezen tudom elfogadni, hogy míg az *Erményi v. Hungary* (no. 22254/14, 22 November 2016) ügyben, amely a kérelmező Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettesi tisztségétől való idő előtti megfosztásával kapcsolatos (ahol egyébként a kérelmezőt kompenzálták a bírói pozíciótól való idő előtti megfosztásától), a 8. Cikket alkalmazták, és megállapították annak megsértését, míg a jelen esetben, ahol a kérelmezőkről egy törvény azt állapította meg, hogy „bűncselekményt” követtek el, a Bíróság megállapította, hogy „nem bizonyosodott be, hogy a kifogásolt törvény a kérelmezők magánéletét érinti” és, hogy „elérte volna azt a súlyossági szintet, amely az Egyezmény 8. Cikkének alkalmazásához vezetne” (kiemelés tőlem), és megállapította, hogy a kérelem „az adott kérelem a 35. Cikk 3 (a) pontja alapján érdemben (*ratione materiae*) összeegyeztethetetlen az Egyezmény rendelkezéseivel...” (ld. az ítélet 40-41. pontjait). Ez legalábbis következtlen. Sőt, a kérelmezők jó hírnevével sem törődik.

3. Helyesbítenem kell magam. Az *Erményi* (fent hiv.) ítélettel kapcsolatban azt írtam, hogy „úgy tűnik, hogy a 8.Cikk... általánosan alkalmazandóvá vált, mert a magánélet fogalma mindenre kiterjedővé vált” (ld. különvéleményem 1. pontja).

Úgy tűnik, hogy ez a Cikk tulajdonképpen *majdnem* mindenre kiterjed, abban az értelemben, hogy majdnem mindent lefed, kivéve azokat a témákat, melyek hagyományosan szorosan kapcsolódnak a magánülethez.

Ilyen például a jó hírnév.

A jelen ügyben az a megállapítás, hogy a 8. Cikk alapján benyújtott kérelem *ratione materiae* összeegyeztethetetlen az Egyezmény rendelkezéseivel, és ezért elfogadhatatlan, nem más, mint a Bíróság véleménye a jó hírnév kérdéséről – vagy pontosabban, az Egyezmény alkalmazásának megtagadása az egyének jó hírneve védelmében, mivel a jó hírnév megsértése „nem éri el a 8. Cikk alkalmazásához szükséges súlyossági mértéket”. Azok tehát akik jó hírnevüket próbálják megvédeni, elvesztették a játszmat, de semmi gond; ez csak „játék”.

B. A tettesek megnevezése

4. A jelen ítélet egy másik, nem kevésbé sokkoló hiányossága, hogy egyik kérelmező tekintetében sem állapították meg, a 6.2 Cikk megsértését.

5. A többség hangsúlyozza, hogy a Bíróság „esetjoga szerint az adott eljárás természetétől és kontextusától függően valamely szerencsétlen

kifejezés sajnálatos alkalmazása nem szükségszerűen jelenti az ártatlanság vélelmének megsértését (ld. *Müller v. Germany*, no. 54963/08, § 54, 27 March 2014) (ld. az ítélet 31. pont).

6. A fenti idézet hibás. Mondattani összevonása egy sokkal hosszabb mondat két részének, melyeket összekeverték. A *Müller*-ből származó teljes idézet a következő:

„A fenti megfontolások fényében, és figyelemmel arra, hogy a Bíróság esetjogában az adott eljárás természetétől és kontextusától függően valamely szerencsétlen kifejezés sajnálatos alkalmazása nem szükségszerűen jelenti az ártatlanság vélelmének megsértését (v.ö. *in fine* a fenti 46 ponttal), a Bíróság számára kielégítő, ha a büntetés-végrehajtási kamara a kérelmező próbára bocsátás iránti kérelmének elbírálása során nem tanúsít olyan magatartást, amely semmibe veszi a kérelmezőt megillető ártatlanság vélelmének tiszteletét azzal a bűncselekménnyel kapcsolatban, melyre vonatkozóan ártatlanságát már megállapították.”

De nem csak az idézet szövege hibás. *A hivatkozás maga is téves.* A *Müller* ügyben a kérelmezőt felmentették, és nem állapították meg, hogy bűncselekményt követett el. De nem ez a legnagyobb különbség. A *Müller* ügyben a kérelmező panasza szerint az ártatlanság vélelmét két bíróság sem vette figyelembe. *Bíróságok, és nem egy országgyűlés.* Úgy tűnik, hogy a Bíróság nem látja a különbséget bíróságok és politikai intézmények között. Ez már túlzás.

7. Mindazonáltal, miért szerepel ez a „szerencsétlen kifejezés” hivatkozás a szövegben? Úgy vélem azért, mert a kifogásolt Közkegyelmi Törvény szóhasználata valóban „sajnálatos” és alkalmazása „szerencsétlen”. *Nagyon* sajnálatos és *nagyon* szerencsétlen.

8. Egy törvény szövege nem csak szöveg. Egy törvény szövege *a jog szövege*. Ez az adott jog kifejezése. A kifogásolt törvény szövege azon jog kifejezése, mely a kérelmezőket „bűncselekmény” elkövetésével bélyegezte meg. Ez a jog nem kevésbé szerencsétlen, mint a szöveg, mely sajnálatosan kifejezte azt.

9. A jelen ügyben vizsgált helyzetben *törvényalkotással megfogalmazott vádról* beszélünk. Ezt nem egy bíróság mondta ki. Nem tudom belátni, hogy a Közkegyelmi Törvény, hogy értelmezhető másképp, mint amely a kérelmezőket bírósági eljárás nélkül bűnözőnek nyilvánítja.

10. A többség szerint „a Közkegyelmi Törvény megfogalmazásában nem történt utalás sem a kérelmezőkre név szerint, sem arra, hogy a törvényben leírt cselekményt elkövették volna” és „semmilyen más körülmény nem hagyott kétséget a kérelmezők ártatlansága felől”. (ld. 32. pont).

Elhiszi ezt bárki is?

Az indoklásnak ez a megfogalmazása nem csak „szerencsétlen”. Ez *nem igaz*.

A „kapcsolat” megvan – nyilvánvaló. És vannak még bőven „körülmények”.

11. A törvény pontosan megjelöli a kérelmezők eljárásának helyét és idejét, és magát az eljárást is a lehető legvilágosabban ismerteti. A törvény ezeket az eljárásokat kifejezetten „bűncselekménynek” minősíti, és ennek a „bűncselekménynek” minősítését is megadja, a Büntető Törvénykönyv megfelelő paragrafusára való hivatkozással. A törvény elfogadásával a kérelmezők (és más gyanúsítottak) elleni büntetőeljárást megszüntették. Azért szüntették meg, mert a törvény erre kötelezte a rendőrséget. Összefoglalva, a törvényt azért hozták, *mert* a kérelmezők eljárásával kapcsolatban folyt a nyomozás, és a nyomozást *azért* szüntették meg, mert a törvény, melyet a kérelmezők helyzetére tekintettel hoztak meg, hatályba lépett. A törvény által érintett huszonkilenc személyt a törvény elfogadásának a napján, bűnözőnek minősítettek. Bűnözővé váltak, akiket ugyanabban a pillanatban a parlament által alkotott közkegyelmi törvény erejénél fogva „mentesítettek a büntetés alól”.

12. Mi másra lett volna szüksége a Bíróságnak ahhoz a megállapításhoz, hogy a kérelmezőket „összekapcsolták” az „ott leírt bűncselekménnyel”? Miért kellett volna a „bűncselekménnyel” való „kapcsolathoz” a név szerinti megjelölés? Honnan származik ez a „kritérium”? És miért csak a név számít? Miért nem elegendő a „több személy” megjelölés? Mi lenne, ha a törvény a „huszonkilenc személy” megjelölést használná nevek említése nélkül? Ez elég lett volna a jogsértés megállapításához? A Törvény igazán bizarrul hatott volna ha a huszonkilenc „elkövető” nevét és talán születési dátumát, nemét, lakcímét is tartalmazta volna annak érdekében, nehogy összetévezzék őket a névrokonaikkal. Ez valóban „kapcsolat” lett volna.

13. Közkegyelmet nem szoktak azoknak adni, akiket nem ítélték el. A közkegyelem nem alkalmazandó azokra, akiket ártalmatlannak kell tekinteni. Ez alapkérdés.

A közkegyelem büntetőjogi kategória.

Ki másra lett volna alkalmazható a kérdéses közkegyelem, ha nem a kérelmezőkre (és „bűnsegédekre”, akik a törvényben megfogalmazott „bűncselekmény” elkövetésében közreműködtek)?

Ha senki másra nem volt alkalmazandó (legalábbis a Kormány senki mást nem jelölt meg), akkor hogyan állíthatja a Bíróság, hogy nincs „kapcsolat” ezen kérelmezők és a „bűncselekmény” között?

14. Nem tudjuk, hogy vajon az Országgyűlés döntött-e úgy, hogy a törvényt szövegből kihagyja ezt az információt, és ezzel biztosítja az áldozatok anonimitását, miután megállapította, hogy a biztonság kedvéért ez talán egy jobb megoldás lesz. De az anonimitás ez a biztosítása kisegítette az alperes Kormányt. Másképp elvesztették volna ezt a pert. Most viszont megnyerték a „játszmát”.

15. Ne dugjuk a fejünket a homokba. Ennek az ítéletnek a mesterkélt indoklása aligha győz meg bárkit is.

C. Bíróság általi politikai igazságszolgáltatás

16. A többség állítása szerint nem kívánatos, hogy a Bíróság saját álláspontjával helyettesítse a (magyar) Alkotmánybíróság álláspontját. Valójában, ugyanezen alperes, Magyarország, ellen folytatott más ügyekben a Bíróság kevésbé volt szigorú, és elmondható, hogy előre látta, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálata nem lesz kielégítő, ezért mentesítette a kérelmezőket az alkotmánybírósági eljárás megindításának kötelezettsége alól (ld. különvéleményem a *Király és Dömötör v. Hungary*, no 10851/13, 17 January 2017).

17. A jelen ügyben az Alkotmánybíróság a kérelmezők keresetét azért utasította el, mert álláspontja szerint a kérelem nem tartalmazott semmilyen „alapvető jelentőségű” alkotmányjogi aggályt. Ezen kívül a kereset elkésett (ld. 11. Cikk).

Vajon miért folytatta az Alkotmánybíróság az indoklását azzal, hogy „a panasz ... téves jogértelmezésen alapult” és, hogy „a Törvény szóhasználatát nem lehetett úgy értelmezni, melyből arra lehetett következtetni, hogy a kérelmezők valóban elkövették a bűncselekményt”?

Feltehetően ezek az érvek alapozták meg az Alkotmánybíróságnak azt az álláspontját, hogy a kérelmezők által felvetett aggályoknak nincs „alapvető jelentősége”.

Valóban sikerrel jártak el?

Nem lehetséges, hogy a jog és a politika (bármenyire is összekeverednek időnként) közötti vízvázaló „alapvető jelentőségű”?

Ismétlem, néhányan (vagy talán sokan) az Alkotmánybíróság fenti indoklását (a (fent idézett), a többség által a 31. pontban hivatkozott *Müller* ügyben használt kifejezéssel élve – ld. fenti 5. és 6. pontok -) „szerencsétlennek” és alkalmazását „ajnálatosnak” találnák – mely nem lenne meglepő a jogállamiság szempontjából, mely a maga részéről *alapvető* különbséget tesz a jog és a politika között.

18. A kérelem elkésettsége önmagában elegendő indok lett volna az elutasításhoz. Ebből a szempontból, az Alkotmánybíróság indoklásában a „téves jogértelmezésre” való utalás közel jár a *dicta*-hoz: javaslom, hogy itt Wambaugh Inverziós Tesztjét alkalmazzuk. A többség ennek a *dicta*-nak sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonít, mint amekkorát a *dicta* általában megérdemel. De amellett, hogy a magyar Alkotmánybíróság indoklására alapoznak, *saját indoklásukat* is hozzáteszik abban a tekintetben, hogy nincs „kapcsolat” a kérelmezők és a Közkegyelmi Törvény „által leírt bűncselekmény” között.

19. Könnyen elképzelhető, a *magyar* Alaptörvény alapján, melynek értelmezése az Alkotmánybíróság feladata, a Törvény szóhasználata valóban nem valósítja meg a kérelmezők jó hírnevének és ártatlanságuk védelmének megsértését. Szintén könnyen elképzelhető, hogy a *magyar* Alaptörvény, az Alkotmánybíróság értelmezésében, néha (mint a

kérelmezők esetében is) figyelmen kívül hagyja a politikai döntéshozatal és a büntetőjog összemosódását.

Néhányan azt mondhatják, hogy az Alkotmánybíróság tévedett. Előfordul az ilyen: a bíróságok, és nem csak az Alkotmánybíróságok, tévedhetnek.

20. Egy alkotmánybíróság esetén ilyen tévedés lehet például egy alkotmánymódosítás esetén és/vagy ha politikai erők gyakorolnak rá nyomást, megkísérelve hatáskörének leszűkítését. Szintén előfordulhat ilyen tévedés, ha egy alkotmánybíróság egy új alkotmányt alkalmaz, de még a régi alkotmány hatálya alá tartozó cselekményt és (az adott cselekménnyel kapcsolatosan) hozott törvényeket vizsgál.

21. A kérelmezők (ahogy az Országgyűlés a cselekményüket minősítette) „bűncselekményüket” 2011 végén követték el. Magyarország új Alaptörvénye (mely szűkítette az Alkotmánybíróság hatáskörét és lehetővé tette, hogy alkotmánymódosításokkal tovább csökkentse azt) 2012. január 1. napján lépett hatályba. A kérelmezők ügyét 2012-ben vizsgálta az Alkotmánybíróság. Ezt a tényt csak futólag jegyzem meg, az ügy háttérének részeként, és nem vonok le belőle következtetéseket.

22. Egyetértek a többséggel, hogy a jelen Bíróság az adott ügyben nem „helyettesítheti saját nézeteivel” az „Alkotmánybíróság nézeteit”.

De a Bíróságnak „saját nézete” kell legyen abban a tekintetben, hogy a fenti jogértelmezési, és tény elemzési irányelvek alkalmazandók-e vajon az Egyezmény alkalmazásakor.

Ha a jelen ítélet hatályba lép, akkor a fenti kérdésre igen a válasz.

A Bíróságtól elvárható, hogy „saját véleménye legyen” abban a kérdésben, hogy vajon a bírósági eljárás nélküli, pusztán valamely politikai döntés által elrendelt kriminalizáció elfogadható-e az Egyezmény alapján. Ha a jelen ítélet hatályba lép, akkor a fenti kérdésre igen a válasz. És ez valóban sajnálatos lenne.

23. Van ennek a mércének neve?

Igen, van. Politikai igazságszolgáltatás.

Ez az amit a magyar Országgyűlés alkalmazott a kérelmezők esetén, és amely – sajnálatosan – elkerülte a magyar Alkotmánybíróság és a Strasbourg-i Bíróság figyelmét.

MELLÉKLET

Sorsz.	Kérelem sz.	Benyújtás időpontja	Kérelmező Szül. idő. Lakóhely	Képviselő
1.	59588/12	2012/09/10	BÉRES András 1969/06/01 Budapest GERŐ Ambrus 1986/03/24 Göd POLÁKOVICS Balázs 1983/12/04 Budapest SEREGÉLY Ágnes 1982/01/04 Budapest STORK Levente 1988/05/23 Budapest	KARSAI Dániel András

Sorsz.	Kérellem sz.	Benyújtás időpontja	Kérelmező Szül. idő. Lakóhely	Képviselő
2.	59632/12	2012/09/10	BENDE Anna 1981/09/01 Dunakeszi KALOCSAI Kinga Regina 1986/12/01 Budapest MOLDOVÁN László 1959/05/09 Budapest	FAZEKAS Tamás
3.	59865/12	2012/09/10	ÁMON Katalin 1987/01/22 Budapest GAJÁRSZKI Áron 1976/01/12 Budapest SZÉKELYNÉ RÁKOSI Judit Budapest 1956/07/05 Budapest	KÁDÁR András Kristóf